

Geleneğe Bağlı Kalmak Yalnızca Baskı ile Uzlaşmakla Sonlanır

30.11.1998 • Bob Avakian'ın Yazıları, Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki yazısı “*Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett’in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil*” başlıklı kitabının “Günaha Son Vermek” içinden alınmıştır ve Jim Wallis’in yazılarını değerlendirmektedir. Wallis, dini bir aktivist ve *Sojourner* dergisinin editörüdür. Wallis, “Yenileme Çağlığı: Diğer Sesler Duyulsun” yayınında Hristiyan sağının ideolojik savaşlarında sözlü bir “ateşkes” çağrısı yapmak ve “değerleri ideolojik olmaktan çok manevi olan bir siyaset” aramak doğrultusunda diğer Hristiyan liderlerle buluşmuştu. Bob Avakian, bu yazıda Jim Wallis’in “Soul of Politics” adlı kitabını değerlendirmektedir. İlk kez *Revolutionary Worker*’ın 998.sayısında 14 Mart 1999 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için: RW ONLINE:Bob Avakian: Clinging to Tradition Only Ends Up Making Peace With Oppression (revcom.us)

Wallis, liberalizm ve muhafazakarlığı aşmak isterken, olumlu olarak gördüklerini birleştirir ve her birinin hatalarını aşmak ister. Aradığı ortak payda ve uzlaşma bu şekildedir. Feminizmi aile karşıtı olmakla suçladıkları ve “erkek kontrolünün” hedefi yaptıkları için kendisi Pat Robertson gibi insanları eleştirir. Bununla birlikte, Wallis, “sağlıklı aile değerlerine” yönelik çağrı yapar. “Aile, evlilik ve ebeveynlik bütünlüğünün restorasyonu için... ancak her durumda bunu kadınların onurunu ve eşitliğini sağlayacak şekilde yapmak.” (s. 108-09) der. Wallis, “aile değerleri kodunun genellikle geçmişin ataerkil yapılarına dönüşün bir örtüsü” olduğunu kabul eder (s.108); ancak çekirdek ailenin kendisinin her zaman ataerkil baskının bir aracı olduğunu göremez ya da bunu reddeder (“Aile” kelimesinin kökeninin, hane reisi olan erkeğin köleleri olduğu kadar karısı ve çocukları üzerinde yaşam ve öldürme gücüne de sahip olduğu eski Roma kurumuna dayandığı gerçeğini görmezden gelir ya da bunun önemini kavrayamaz.)

Engels'in “Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni” eserinde gösterdiği gibi, bu aile, özel mülkiyetteki artıkların elde edilmesi ve “ilkel komünal” toplumun farklı ve birbirine düşmanca karşıt sınıflara bölünmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Çocukların büyütülmesi ve yetiştirilmesiyle ilgili basit bir iş bölümünden doğmuştur. Bu “ilkel komünal” toplumlarda, kendisi baskıcı bir ilişki oluşturmayan, ancak özel olarak birikmiş servet, özellikle toprak ve diğer üretim araçlarının mülkiyetinde, mülk sahiplerinin daha sonra bir nesilden (özellikle erkek nesillerinden) diğerine aktarmaya çalıştıkları sürece bu hale gelmiş ve böyle kalmış bir bölünmedir. Bu durumda erkek-kadın işbölümü kaçınılmaz olarak erkek egemenliği ve kontrolü ile sonuçlanır. Bu, ataerkilliğin ve kadınların ezilmesinin tarihsel ve maddi temelidir.

Yalnızca toplumun devrimci dönüşümü yoluyla -üretim araçları mülkiyetinde özel mülkiyetin ortadan kaldırılması, sınıf farklılıklarının ortadan kaldırılması ve her türlü baskıcı işbölümünün ortadan kaldırılması sağlanarak- “kadınların onuru ve eşitliği” nihai ve tam olarak sağlanabilir. Kısacası, kadınların tam kurtuluşuna giden yolu yalnızca *komünist devrim* temsil eder.

Bu durum, komünistlerin çekirdek ailenin derhal ortadan kaldırılması çağrısında bulunacakları anlamına gelmez, çünkü bu mesele ancak yalnızca üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin değil, aynı zamanda meta üretiminin (alınacak ve satılacak şeylerin üretiminin) ve bununla birlikte para ilişkilerinin ve paranın kendisinin de ortadan kaldırılacağı, bunun için gerekli maddi ve ideolojik koşulların sağlanacağı bir toplumda ve bir bütün olarak dünyada gerçekleşebilir ve gerçekleşmelidir de.

Komünizm için bu maddi ve ideolojik koşulları yaratmayı amaçlayan tüm devrimci süreç boyunca, kadınları zincire vuran eşitsizlik ve baskı ilişkilerinin sürekli ve her zamankinden daha kapsamlı bir şekilde üstesinden gelinmesi ve kökünün kazınması, karşılıklı sevgi ve saygıya ve kadın erkek eşitliğine dayalı kişisel, ailevi ve cinsel ilişkilerin geliştirilmesi ve erkekleri kadınlarla eşit olarak içerecek ortak çabalar yoluyla, artık büyük ölçüde aile kurumunda odaklanan ve özellikle kadınlar üzerinde bir yük olan işlevleri, halk kitlelerinin giderek daha fazla yerine getirmesi için yeni biçimler geliştirmek için mücadele edilmelidir.

Mevcut baskıcı düzen yıkıldıktan sonra bu konuda büyük bir sıçrama yapmak ve o dönem toplumsal düzeyde yepyeni toplumsal ilişkiler ve düşünce biçimleri oluşturmaya başlamak

mümkün olacaktır. Kadınlara yönelik baskının tamamen ortadan kaldırılmasının önemli bir parçası olarak, nihai amacın en nihayetinde çekirdek ailenin ortadan kaldırılması olduğunu ilan etme konusunda cesur olmalıyız.

Geleneksel Kadın-Erkek İlişkisine Tutunmak

Wallis çok daha az bir şeyle yetinmek istiyor ve kadınların maruz kaldığı aşağılamalar ve baskılar karşısında görünüşte çok samimi olan üzüntüsüne rağmen, (en azından şimdilik) geleneksel aile ve erkek-kadın ilişkileri görüşünden kopamıyor. Sonuç olarak Wallis'in görüşleri, Pat Robertson ve Hristiyan Koalisyonu gibi ataerkillik ve genel olarak baskıcı ve sömürücü ilişkiler için bariz gerici olan haçlıların görüşleriyle pek çok ortak noktaya sahiptir. Bunun sonuçları anlaşıldığında, yoksulların ve ezilenlerin ızdırapları ve acıları hakkında bu kadar belagatli bir şekilde konuşabilen Wallis gibi birinin aynı zamanda en korkunç zalimlerle ve işkencecilerle (uzlaşma) talep etmesi -ve bunun imtiyazlara düşkünlükle nasıl bir tezat oluşturduğu- artık o kadar da şaşırtıcı olmuyor.

Wallis'in liberalizmi ve muhafazakarlığı aşma çabalarından çıkan şey budur. Wallis'in tanımladığı gibi, liberaller yalnızca sorunların toplumsal nedenleriyle ilgilenirler, muhafazakarlar ise yalnızca kişisel ahlaki sorumlulukla ilgilenirler, bunlar hem doğru hem de yanlıştır (bkz. s. 20-22). En azından liberallerin daha doğru bir zeminde oldukları söylenebilir, çünkü onların konumu (Wallis tarafından onlara atfedilmiş olsa bile) belli bir dereceye kadar Marx'ın da dediği gibi, genel anlamıyla bilinçleri belirleyen şeyin insanların toplumsal varlıkları olduğudur, tersi değil. Başka bir deyişle, bir yanda insanların fikirleri, değerleri ve ahlakları ve diğer yanda iç içe oldukları ekonomik ve toplumsal ilişkiler arasındaki ilişkide, fikirler her ne kadar toplumsal koşulları dönüştürme mücadelesinde çok önemli bir rol oynayabilseler ve oynasalar da, genel olarak belirleyici olan ikincisidir.

“Muhafazakarlık ve temsil ettiği her şey, yoksulları basit bir şekilde “terk etmiş” ve mülksüzleştirmiş değildir. Dünyanın her yerindeki halk kitlelerini, umutsuzca mülksüzleştirilmiş ve yoksullaşmış bir durumda tutan koşulların tam da üzerinde gelişmiştir.” – Bob Avakian

Liberal konumun asıl sorunu, yalnızca mevcut düzenin -toplumsal olarak üretilen zenginliğin özel sermaye olarak biriktirilmesi ve kafa emeği ile kol emeği arasındaki ayrımın yanı sıra diğer tüm baskıcı toplumsal bölünmeler de dahil- devrimci bir şekilde yıkılması ve ardından toplumun sömürü ve baskıyı ortadan kaldırmak için baştan sona dönüştürülmesi yoluyla toplum sorunlarının temel nedenlerinin kökünden sökülebileceğinin kabulüne direnmesi ve karşı çıkmasıdır. Ve aslında, ancak bu süreç ve bunu gerçekleştirmek için devrimci mücadelenin yürütülmesi sayesinde, insanların düşünceleri ve değerleri -örneğin başkalarının pahasına bireysel ilerlemeyi reddetmek ve toplumun ve insanlığın ortak iyiliğini dar ve bencil kaygıların üzerine koymak şeklinde- gerçekten ve tamamen devrimcileştirilebilir.

Bunu fark edemeyen ya da tanımak istemeyen; bunun yerine “geleneksel değerlere” sarılan, ve daha özel olarak da İncil’in peygamberlik geleneğine ve “peygamberlik maneviyatına” sarılan (s. 44) Wallis, yalnızca liberalizmin temel doğasını ve sınırlılıklarını doğru bir şekilde kavramakta

başarısız olmakla kalmaz, aynı zamanda muhafazakarlığın gerçek doğasını ve rolünü de kabul etmez. Wallis, “muhafazakarlığın en doğru dürtüsü, bireysel inisiyatif ve ahlaki sorumluluk ihtiyacını vurgulamaktır. Ancak zenginlik ve güç kurumlarına bağlılığı, statükoyu tercih etmesi ve güçlü bir toplumsal sorumluluk etiği eksikliği nedeniyle muhafazakarlık, yoksulları ve mülksüzleri adeta terk etmiş durumdadır.” (s.22) Wallis, muhafazakarlığın olumlusu ve olumsuzunu olarak sunduğu unsurları arasında ayrılmaz bir bağlantı olduğunu görmez. Aslında “bireysel inisiyatif ve ahlaki sorumluluk ihtiyacı” hakkında ahlak dersi vermenin yalnızca bir rasyonalizasyon ve kamuflaj olduğunu, bunun muhafazakarlığın desteklediği ve yücelttiği zenginlik ve iktidarın ve baskıcı statükonun tarihsel ve günümüzdeki temelini oluşturan en acımasız ve kelimenin tam anlamıyla cani sömürü ve yağmanın gizlenmesi ve “kılıfı” olduğunu görmez.

Muhafazakarlık ve temsil ettiği her şey, yoksulları basit bir şekilde “terk etmiş” ve mülksüzleştirmiş değildir. Dünyanın her yerindeki halk kitlelerini, umutsuzca mülksüzleştirilmiş ve yoksullaşmış bir durumda tutan koşulların tam da üzerinde gelişmiştir. Bunu kabul etmek için, yalnızca ABD’nin soykırım ve kölelik temelinde kurulmasıyla ilgili olarak Wallis’in bahsettiği “tarihsel gerçeği” ve ABD’nin kendi içinde ve tüm dünyada ABD’de sistemin ve egemen sınıfın zenginliğinin ve gücünün temeli olmaya devam eden hayatlara son veren baskı ve sömürünün varlığını hatırlamak gerekir.

Kan ve Din Düzenlemeleri

Açıkça söylemek gerekir ki, muhafazakarlığın “en iyi dürtüsü” diye bir şey yoktur. Bu dürtülerinin tamamı, insanlığın büyük çoğunluğu için tüm korkunç sonuçlarıyla birlikte bu sistemi sürdürme girişimi tarafından koşullandırılmıştır ve buna hizmet eder.

Buradaki abartılı iddialardan ve abartılı dilden benim suçlu olduğumu söyleyecek kişiler için, videoda tanık olduğum şu sahnenin tam anlamını ve ne ima ettiğini düşünmenizi rica ediyorum: Jerry Falwell, Pat Robertson ve diğerlerinin dua ederek seslerini yükselttikleri ve o zamanlar Guatemala’nın askeri hükümdarı (şimdi iktidarın dizginlerini yeniden kazanmaya çalışan) Rios Montt için tanrının ona kuvvet vermesini diledikleri bir toplantı yapıldı. Montt’un saltanatı sırasında, genel olarak Guatemala’daki ABD destekli rejimlerin egemenliği altında olduğu gibi, o

ülkedeki köylülere ve diğer halk kitlelerine karşı büyük ölçekte en korkunç suçlar işlendi. 10 yıl önce yazdığım bir kitapta anlattığım aşağıdaki gibi vahşetler artık çok daha kapsamlı bir şekilde gün yüzüne çıktı ve bunu inkar etmek her geçen gün daha da zorlaşmıştır; bu açıklamayı okurken bu olayların dehşetini aktarma girişimimin gerçek bir anlam ifade etmekte yetersiz kaldığı gerçeğini lütfen bir düşünün:

“Komşu Guatemala’da, son yıllarda çok sayıda kuruluş, hükümet birliklerinin bir köye girdiği ve savaşılabilecek yaştaki herkesi infaz ettikten sonra, yaşlı insanları vahşice öldürmeye, kadınlara tecavüz etmeye ve katletmeye devam ettiği ve ardından küçük çocukları ve bebekleri aldıkları ve kafalarını vurarak açtıkları sahneleri anlattı.” (Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?)

Bu durum, hiç abartısız muhafazakarlığın yalnızca Guatemala’da değil, tüm dünyada desteklediği türden bir şeydir, ancak belki de Falwell ve Robertson gibiler Rios Montt’un eylemlerini savunmak için onlar gibi “yeniden doğmuş” kasapvari gerici bir evanjelist Hristiyan köktenci olmasından dolayı özel bir tutkuyla hareket etmişlerdir. İnsan şunu sormak zorunda kalıyor: Wallis gibi biri böyle insanlarla ve bu insanların temsil ettiği toplumsal ilişkiler ve değerlerle nasıl bir ortak payda kurmak isteyebilir?

Aynı zamanda gerçek şu ki, son tahlilde liberalizm de aynı toplumsal ilişkileri ve değerleri destekler; bu toplumsal ilişkilerin hizmetinde benzer gaddarlıkları destekler ya da en azından kabul eder, buna bazen (Lenin’den bir deyim ödünç alırsak) “dindar şüpheler ve küçük değişiklikler” eşlik etse bile durum bu şekildedir. Özellikle iktidardaki liberaller -mevcut ABD yönetimi de dahil kendisinden öncekiler gibi- yalnızca bu baskıcı ve sömürücü ilişkileri haklı çıkarmakla kalmayacak, aynı zamanda büyük askeri güç ve yaygın vahşet ve gaddarlık kullanımı da dahil olmak üzere onları zorlayacaktır. Liberal ya da muhafazakar fark etmeksizin, bunu yapmayan ve yapmaya devam etmeyecek tek bir ABD yönetiminin adını söylemek mümkün değildir.

Dolayısıyla, Wallis’in liberalizm ve muhafazakarlığı aşma girişimleri, her ikisinin de olumlu yönleri olarak gördüklerini birleştirirken başarısız olmaya ve onu savunulamaz bir konuma indirmeye mahkumdur.

Bileşik Hata

Wallis, toplumsal varlık ve bilinç arasındaki ilişkinin doğru şekilde anlaşılmasından hareket etmemektedir; kendisi toplumsal ilişkileri ve değerleri şekillendiren temel maddi güçlerin ve dinamiklerin belirleyici rolünü anlamaz. Öte yandan bu toplumsal ilişkiler ve değerler sürekli olarak devrimci sıçramalar ve dönüşümler için zemin hazırlar (Marx'ın tüm insanlık tarihinin temel olarak toplumsal üretici güçlerin gelişimi tarafından koşullandırıldığına ilişkin analizinin doğruluğunu ve derin anlamını kabul etmez, ancak aynı zamanda “Bütün tarih, insan doğasının sürekli dönüşümünden başka bir şey değildir” – *Felsefenin Sefaleti*). Bu nedenle, Wallis'in “dini ve kültürel geleneklerimizden türetilen... temel değerlerin halen kolektif bilincimizde” (s. 42) evrensel aşkın ahlakını inşa etme veya yeniden kurma (“yenileme”) girişiminde bataklık içinde kalır. Bunlar gerçekte bir geleneği ve uzun bir sömürü ve baskı tarihini temsil etmektedir, ancak Wallis'in hayal gücünde kurtuluş veya en azından uzlaşma araçlarına dönüştürülmüştür.

Wallis'in aşkınlık ve uzlaşma girişimleri üzerine düşünürken, Marx'ın ütopyik reformist Proudhon eleştirisindeki açık sözlü ifadelerini düşünmeden edemiyorum:

“Sentez olmak istiyor – o bileşik bir hatadır.”

“Bilim insanı olarak burjuva ve proleterlerin üzerinde yükselmek istiyor; o yalnızca sermaye ile emek, [burjuva] ekonomi politiği ile komünizm arasında sürekli olarak ileri geri gidip gelen bir küçük-burjuvadır.” (Felsefenin Sefaleti)

Eğer bu cümledeki “bilim insanı” yerine “din ve maneviyat insanı” ifadesini koyarsak, bu durumda Marx'ın eleştirisinin özü Wallis'in konumunu gayet iyi yakalar. Wallis'i “Artık Biz ve Onlar Yok” şeklinde bir çıkışa sürükleyen de işte bu pozisyonudur: Bu durum, bugün dünyadaki iki düşman güç -bir yanda proleterler ve diğer sömürülen emekçiler, öte yanda burjuva (feodal ve diğer pre-kapitalistlerle birlikte) sömürücü güçler- arasında sıkışıp kalan orta tabakanın klasik bir ifadesidir; ve Wallis bu orta tabakaların, bu uzlaşmaz çatışmada taraflardan birinin ya da diğerinin yanında sınıksız dayanma ve yönetimini kabul etme direnişinin bir temsilcisidir.

Bu nokta kendisini evanjelist bir Hristiyan olarak tanımlayan Wallis ile kendilerini bu terimlerle tanımlayan Pat Robertsons ve Ralph Reeds arasındaki farkı tanımlar. Hepsi aynı kutsal

metinlere ve dini geleneğe atıfta bulunurlar, ancak aynı sonuçları çıkarmazlar, ve bazen de çok zıt sonuçlara varırlar. Wallis'in yoksul ve mülksüzlerle özdeşleşmeye çalışan bir küçük-burjuva konumu temsil ederken; Robertson ve Reed, en açık gerici ifadesiyle yoksulları ve mülksüzleştirilenleri tahakküm altına alan, onları sömüren ve özellikle Üçüncü Dünya'daki bütün ulusları yağmalayan büyük burjuvazinin birer temsilcileridir. Wallis için sorun, niyetleri ve eğilimleri her ne olursa olsun, kendisini aynı dini ve ahlaki gelenekte temellendirmeye çalıştığı müddetçe en nihayetinde Reedlere ve Robertsonlara daha fazla zemin vermek zorunda kalacak olmasıdır.